

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 358/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Etor & Niess s. r. o., Živnostenská 2, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Tost/3/2023 z 26. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu, ktorým mu ako obžalovanému bola uložená poriadková pokuta.

II.

2. Najvyšší súd koná o odvolaní sťažovateľa ako obžalovaného proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu. Predseda senátu určil termíny verejného zasadnutia na 12. a 19. január 2023 a 2. a 9. február 2023. Sťažovateľ predvolanie prevzal 8. decembra 2022. Bol v ňom poučený podľa § 293 ods. 8 a § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí 12. januára 2023 a požiadal o jeho zrušenie mailom z 9. januára 2023. Odôvodnil to tým, že počas návštevy Sarajeva sa mu zhoršil zdravotný stav a bol vyšetrený lekárom, ktorý mu nariadil liečbu liekmi a prísny pokoj na lôžku, čo dokladoval správou miestneho lekára zo 6. januára 2023. Prokurátor požiadal políciu o preverenie týchto skutočností. Polícia

zistila, že sťažovateľ 3. januára 2023 opustil schengenský priestor do Chorvátska a lekár zo Sarajeva uviedol, že zdravotný stav sťažovateľa si nevyžadoval jeho hospitalizáciu.

3. Na základe týchto skutočností predseda senátu konštatoval, že sťažovateľ si nesplnil zákonnú povinnosť a neúčast' na verejnom zasadnutí neospravedlnil hodnoverným spôsobom, keď nepreukázal, že dôvody jeho zdravotnej indispozície sú také vážne, že mu neumožňovali zúčastniť sa verejného zasadnutia. Preto bola sťažovateľovi uznesením predsedu senátu z 12. januára 2023 uložená podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku poriadková pokuta 1 000 eur. Pri určení jej výšky predseda senátu prihliadol na to, že sťažovateľ zapríčinil zmarenie už druhého verejného zasadnutia, na ktorom sa okrem sťažovateľa a úradných osôb zúčastnili aj obhajcovia, prokurátor a početní zástupcovia oznamovacích prostriedkov.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, pretože ho považoval za nezákonné a svojvoľné. Poukázal na to, že vo výroku uznesenia nie je uvedené ustanovenie Trestného poriadku, podľa ktorého mu bola poriadková pokuta uložená, čo je v rozpore s § 176 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z lekárskej správy jednoznačne vyplýva, že jeho zdravotný stav bol závažný. To potvrdzuje aj lekárska správa z 12. januára 2023, ktorú súdu predložil a v ktorej mu lekár odporúčal hospitalizáciu, pretože napriek nariadenej liečbe nedošlo k zlepšeniu a možnosti ambulantnej liečby boli vyčerpané. Lekárska správa spĺňa podmienky podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Podľa sťažovateľa prokurátorom zabezpečený záznam polície nie je zákonne zabezpečeným dôkazom, o ktorý by mohol súd oprieť svoje zistenia. Informácie o lekárovi, ktorý mu poskytol v Sarajeve zdravotnú starostlivosť, nie sú pravdivé a navyše obsahujú nepravdivé označenie tohto lekára za šarlatána či inak spochybňujú jeho hodnovernosť. Lekár však potvrdil, že je autorom lekárskej správy zo 6. januára 2023, a tiež potvrdil, že mu predpísal lieky a odporučil pokoj na lôžku. Sťažovateľ tiež uviedol, že lekár, ktorý vystavil potvrdenie, nepodlieha pôsobnosti slovenského právneho poriadku, preto od neho nemožno vynucovať vydanie potvrdenia podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku.

5. O sťažnosti rozhodol najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením, ktorým sťažnosť zamietol. Dospel k záveru, že sťažovateľ neospravedlnil svoju neúčast' hodnoverným spôsobom v súlade s § 293 ods. 8 a § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Z potvrdenia lekára totiž nevyplýva, že jeho zdravotný stav neumožňuje jeho účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný bez ohrozenia jeho života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu, alebo z dôvodu nebezpečenstva šírenia nebezpečnej nákazlivej choroby. K ťažiskovým námietkam sťažovateľa uviedol, že predstava sťažovateľa o tom, že výrok uznesenia o uložení poriadkovej pokuty by mal odkazovať na konkrétne zákonné ustanovenie, ktoré sťažovateľ porušil, nemá oporu v Trestnom poriadku. Konkrétne dôvody uloženia poriadkovej pokuty sú zistiteľné z odôvodnenia rozhodnutia. Namietaný záznam je podkladom s dôkaznou hodnotou preverovania hodnovernosti a aj pravdivosti tvrdení sťažovateľa a predloženého lekárskeho potvrdenia, ktoré svojím obsahom potvrdili dôvodnosť záveru o tom, že sťažovateľ nepreukázal objektívnu zdravotnú prekážku brániacu mu v účasti na verejnom zasadnutí. Sťažovateľ je trestne stíhaný na Slovensku. Preto mal lekára informovať o náležitostiach potvrdenia a tiež ho požiadať, aby jeho zdravotný stav posúdil z pohľadu § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Z predloženej lekárskej správy nevyplývajú také prekážky, ktoré by bránili jeho účasti na verejnom zasadnutí. Poriadková pokuta bola uložená dôvodne a rovnako je dôvodná aj jej výška, pretože ide o opakované uloženie poriadkovej pokuty.

III.

6. Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie neobsahuje zrozumiteľné a preskúmateľné odpovede na podstatné námietky, ktoré vzniesol v sťažnosti proti uzneseniu o poriadkovej pokute, a preto je arbitrárne. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd jeho námietkami nezaoberal vôbec, prípadne k nim zaujal iba simplexné zovšeobecňujúce stanoviská. Za kľúčovú považuje námietku, že vo výroku uznesenia nebolo uvedené ustanovenie Trestného poriadku, z ktorého by mu vyplývala povinnosť, pre ktorej porušenie mu poriadková pokuta bola uložená. Najvyšší súd v napadnutom uznesení na túto námietku nereagoval. Sťažovateľ tiež namieta to, ako sa najvyšší súd vysporiadal s jeho argumentáciou, že na uloženie poriadkovej pokuty neboli splnené podmienky, pretože svoju neúčasť na verejnom zasadnutí ospravedlnil dostatočne. Najvyšší súd sa nezaoberal jeho námietkami k spôsobu, ako predseda senátu hodnotil či spochybňoval odbornosť lekára, ktorý ospravedlnenie poskytol. Tiež mu nebola daná odpoveď na otázku, ako mal od zahraničného lekára vynútiť potvrdenie s obsahom podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Uložením pokuty došlo aj k porušeniu základného práva vlastniť majetok a práva na ochranu majetku.

IV.

7. Vo vzťahu k medziam zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že mu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným, resp. nadriadeným súdom. Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Povinnosť chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni patrí teda predovšetkým všeobecným súdom. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu alebo práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím všeobecného súdu, sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov vyjadrené v napadnutom rozhodnutí sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné a s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd, resp. či výrok rozhodnutia je v súlade s priebehom konania (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Uloženie poriadkovej pokuty bolo reakciou predsedu senátu najvyššieho súdu na ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na verejnom zasadnutí. Sťažovateľ mal podľa § 293 ods. 8 Trestného poriadku hodnoverným spôsobom ospravedlniť svoju neúčasť, pretože súčasne požiadal o zrušenie verejného zasadnutia, na ktorom chcel byť osobne prítomný. Sťažovateľ ako obžalovaný, ktorý svoju neúčasť na úkone trestného konania ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, bol preto povinný súdu predložiť vyjadrenie ošetrojúceho lekára podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Dispozícia tejto právnej normy jednoznačne ukladá, že sťažovateľ bol povinný svoju zdravotnú nespôsobilosť dokladovať takým vyjadrením, z ktorého by jasne vyplývalo, že mu jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na verejnom zasadnutí bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu, alebo z dôvodu nebezpečenstva šírenia nebezpečnej nákazlivej choroby. Potvrdenie vystavené lekárom a predložené najvyššiemu súdu s ospravedlnením neúčasti na verejnom zasadnutí takéto vyjadrenie neobsahovalo. Túto skutočnosť nespochybňuje ani sám sťažovateľ. Preto právna úvaha

o tom, že sťažovateľ hodnoverným spôsobom neospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí, nie je výsledkom právneho omylu. To, že sa najvyšší súd osobitne nezaoberal námietkami sťažovateľa proti spôsobu hodnotenia jeho ošetrojúceho lekára v zahraničí, rôznych listín, ktoré predseda senátu pre rozhodnutie o poriadkovej pokute zabezpečil, či záverom o prechode hraníc do Bosny či späť, nie je prejavom arbitrárnosti. Pre rozhodnutie o uložení pokuty mala kľúčový význam nedostatočnosť vyjadrenia ošetrojúceho lekára.

9. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že mu nie je zrejmé, ako mal dosiahnuť, aby mu lekár v zahraničí dal vyjadrenie podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku, je potrebné uviesť, že sťažovateľ svojim konaním, keď napriek zdravotným problémom vycestoval do pomerne vzdialeného zahraničia v období tesne pred nariadeným termínom verejného zasadnutia, sa sám dostal do núdznej situácie, kedy bol odkázaný na lekárske vyjadrenie zahraničného lekára. Navyše, išlo už o druhé uloženie poriadkovej pokuty sťažovateľovi preto, že si opätovne nespĺnil svoju povinnosť hodnoverným spôsobom v súlade s § 293 ods. 8 a § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovateľ tak nepochybne mal presnú vedomosť, čo musí byť obsahom vyjadrenia lekára o zdravotnom stave, a aj s ohľadom na to mal komunikovať s lekárom v zahraničí.

10. Ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie jasne reaguje aj na argumentáciu sťažovateľa, že vo výroku uznesenia o uložení poriadkovej pokuty absentuje konkrétne zákonné ustanovenie, za porušenie ktorého mu poriadková pokuta bola uložená. Vyjadrenie, že požiadavka sťažovateľa, aby výrok uznesenia o uložení poriadkovej obsahoval aj konkrétne zákonné ustanovenia, nemá oporu v Trestnom poriadku, nie je prejavom svojvoľného výkladu ustanovení Trestného poriadku. Dôvod uloženia poriadkovej pokuty jasne vyplýva z popisu skutkových okolností uvedených v odôvodnení uznesenia o uložení poriadkovej pokuty, pričom výrok uznesenia odkazuje na § 70 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý zakotvuje zákonné podmienky pre použitie tejto sankcie.

11. Záver najvyššieho súdu, že konanie sťažovateľa možno hodnotiť ako obštrukčné, pretože sa už druhýkrát nedostavil na verejné zasadnutie, pričom predložené lekárske potvrdenie nespĺňalo požiadavky podľa Trestného poriadku, nemožno hodnotiť ako arbitrárny exces. Preto právny záver najvyššieho súdu, že predseda senátu uložil poriadkovú pokutu po splnení zákonných podmienok, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nemožno dospieť ani k záveru o možnom porušení základného práva vlastníť majetok či práva na ochranu majetku, tak ako to namieta sťažovateľ. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2023

Robert Šorl
predseda senátu